

อาสาสมัครปศุสัตว์ประจำหมู่บ้าน

องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งยาว จังหวัดแม่ฮ่องสอน

ประชากรส่วนใหญ่ในตำบลทุ่งยาวประกอบอาชีพเกษตรกรรม คือทำไร่และเลี้ยงสัตว์ แต่อาชีพที่สร้างรายได้ให้กับชุมชนมากที่สุด คือ การเลี้ยงโค, กระบือ, สุกร, ไก่ และสัตว์ปีกอื่นๆ ซึ่งโดยปกติเมื่อเกิดปัญหาด้านการเลี้ยงสัตว์ ชาวบ้านจะเข้าปรึกษากับสำนักงานปศุสัตว์อำเภอ อย่างไรก็ตามการประกอบอาชีพปศุสัตว์ของชาวบ้านกลับต้องประสบปัญหาเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างระบบราชการสำนักงานปศุสัตว์อำเภอต้องย้ายที่ทำการไปอยู่ในเขตเมือง ทำให้เมื่อเกิดปัญหาโรคระบาดในสัตว์ เช่น โรคปากเปื่อยเท้าเปื่อยในสัตว์เท้ากับและโรคหวัดในสัตว์ปีก ชาวบ้านไม่สามารถขอความช่วยเหลือจากเจ้าหน้าที่ปศุสัตว์อำเภอได้สะดวกเหมือนในอดีต ทำให้โรคระบาดในสัตว์แพร่ระบาดไปอย่างรวดเร็ว ส่งผลให้สัตว์เลี้ยงของชาวบ้านล้มตายไป สร้างความเดือดร้อนให้กับชาวบ้านเป็นอย่างมาก

ดังนั้นเพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของเกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์ องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งยาวจึงจัดทำโครงการอาสาสมัครปศุสัตว์ประจำหมู่บ้าน เพื่อตรวจและรักษาโรคเบื้องต้นให้กับสัตว์เป็นโรคได้อย่างรวดเร็วและทันเวลา

ข้อมูลพื้นฐานปีปัจจุบัน
: ปี พ.ศ. 2546

อำเภอ : ปาย
จังหวัด : แม่ฮ่องสอน

ประชากร : 3,504 คน

พื้นที่ : 396 ตร.กม.

ประเภทท้องถิ่น :
องค์การบริหารส่วนตำบล

การเลือกตั้ง : ทางอ้อม

วิถีใหม่

ปี 2546 อบต.ทุ่งยาว จึงจัด “โครงการอาสาสมัครปศุสัตว์ประจำหมู่บ้าน” ซึ่งเป็นการจัดตั้งอาสาสมัครปศุสัตว์ประจำหมู่บ้านๆ ละ 2 คน ทั้ง 12 หมู่บ้าน โดยจัดอบรมวิธีการดูแลป้องกันและตรวจรักษาโรคเบื้องต้นในสัตว์ เพื่อทำหน้าที่ตรวจรักษาโรคให้กับสัตว์เลี้ยงของเกษตรกรในหมู่บ้านของตนได้อย่างทันท่วงที

ผลงานที่ได้ดำเนินการ

- มอบหมายให้คณะกรรมการหมู่บ้านของแต่ละหมู่บ้านดำเนินการคัดเลือกอาสาสมัครหมู่บ้านๆ ละ 2 คน เพื่อเข้ารับการอบรมการตรวจรักษาโรคสัตว์เลี้ยงและทำหน้าที่เป็นอาสาสมัครปศุสัตว์ประจำหมู่บ้านของตน โดยมีหลักเกณฑ์การคัดเลือก ดังนี้
 - เป็นเกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์ในตำบล
 - อายุ 30 ปี ขึ้นไป และเป็นที่เชื่อถือของคนในชุมชนนั้น
 - มีเวลาเพียงพอที่จะดูแลรักษาสัตว์เลี้ยงของเกษตรกรในหมู่บ้านของตน
- จัดอบรมวิธีการป้องกันและการตรวจรักษาโรคเบื้องต้นของสัตว์เลี้ยง ให้กับอาสาสมัครปศุสัตว์ประจำหมู่บ้านทั้ง 24 คน เป็นเวลา 3 วัน ณ ที่ทำการ อบต.ทุ่งยาว โดยวิทยากรจากสำนักงานปศุสัตว์อำเภอและสำนักงานปศุสัตว์จังหวัด
- มอบเครื่องมือและอุปกรณ์ในการตรวจรักษาโรคของสัตว์เลี้ยงเบื้องต้นให้กับอาสาสมัครปศุสัตว์ประจำหมู่บ้านๆ ละ 1 ชุด รวมทั้งสิ้น 12 ชุด เพื่อใช้ในการตรวจรักษาโรคในสัตว์
- จัดซื้อวัคซีน, ยาและอุปกรณ์ในการตรวจรักษาโรคในสัตว์ เก็บรวบรวมไว้ที่ อบต. สำหรับให้อาสาสมัครปศุสัตว์ประจำหมู่บ้านมาเบิกจ่าย เพื่อนำไปดำเนินการรักษาสัตว์เลี้ยงที่ป่วยของเกษตรกรในตำบล

5. อาสาสมัครปศุสัตว์ประจำหมู่บ้าน ทำหน้าที่ตรวจรักษาโรคเบื้องต้นให้กับสัตว์เลี้ยงของเกษตรกร ซึ่งจะได้รับค่าตอบแทนเป็นค่าเดินทาง โดยคิดจากการคิดยาให้กับสัตว์เลี้ยงที่ป่วย เชื้อละ 10 บาท

การระดมทรัพยากร

ค่าใช้จ่าย/การลงทุน

1. ค่าตอบแทนวิทยากรในการอบรม จำนวน 7,200 บาท งบประมาณของ อบต.
2. ค่าวัสดุในการฝึกอบรม จำนวน 7,351 บาท งบประมาณของ อบต.
3. ค่าอาหารสำหรับผู้เข้ารับการอบรม วิทยากรและเจ้าหน้าที่ จำนวน 7,400 บาท งบประมาณของ อบต.
4. ค่าจัดทำป้ายผ้าในวันฝึกอบรม จำนวน 500 บาท งบประมาณของ อบต.
5. ค่ายาและอุปกรณ์ในการรักษาโรคสัตว์ จำนวน 90,000 บาท งบประมาณของ อบต.

อุปกรณ์/เครื่องมือ

1. กระตักน้ำแข็ง 12 ใบ
2. ไซริงส์ อัน
3. เข็มฉีดยา อัน
4. ที่หยอดจมูกไก่ อัน
5. เข็มแทงปีกไก่ อัน
6. ยารักษาโรคสัตว์ใหญ่หรือสัตว์ปีก

บุคลากร

1. อาสาสมัครปศุสัตว์ประจำหมู่บ้าน ละ 2 คน 12 หมู่บ้าน ทำหน้าที่ตรวจรักษาโรคสัตว์ในหมู่บ้านของตน จำนวน 24 คน ปฏิบัติหน้าที่เมื่อได้รับการแจ้งจากชาวบ้าน
2. วิทยากรจากสำนักงานปศุสัตว์อำเภอและสำนักงานปศุสัตว์จังหวัด ทำหน้าที่อบรมวิธีการตรวจรักษาโรคในสัตว์เบื้องต้นให้กับอาสาสมัครปศุสัตว์ประจำหมู่บ้าน จำนวน 10 คน 3 วัน
3. เจ้าหน้าที่ปศุสัตว์อำเภอ ทำหน้าที่ตรวจรักษาโรคสัตว์ที่อยู่ในขั้นรุนแรง จำนวน 1 คน ปฏิบัติหน้าที่เมื่อได้รับการแจ้งจากชาวบ้าน

ขั้นตอนในการดำเนินการ

วันเดือนปี	กิจกรรมที่ทำ	ผู้รับผิดชอบ
ต้นปี 2546	เกษตรกรในตำบลทุ่งยาวประสบปัญหาการแพร่ระบาดของโรคในสัตว์เลี้ยงอย่างรวดเร็ว เนื่องจากสำนักงานปศุสัตว์อำเภอ ย้ายที่ทำการไปอยู่ในเขตเมือง	เกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์ในตำบล
	เกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์นำปัญหาเข้าปรึกษากับคณะกรรมการหมู่บ้าน	เกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์
	คณะกรรมการหมู่บ้านจากแต่ละหมู่บ้านนำปัญหาของเกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์เข้าปรึกษากับคณะผู้บริหาร อบต.	คณะกรรมการหมู่บ้าน
	คณะผู้บริหาร อบต. นำปัญหาของชาวบ้านในพื้นที่เข้าปรึกษาในสภา อบต. ได้ข้อสรุปว่าควรจัดทำโครงการอาสาสมัครปศุสัตว์ประจำหมู่บ้าน	คณะผู้บริหาร อบต. และสภา อบต.

วันเดือนปี	กิจกรรมที่ทำ	ผู้รับผิดชอบ
	ปลัด อบต. เขียนโครงการและนำเสนอต่อสภา อบต. โดยสภา อบต. ให้การอนุมัติโครงการ	ปลัด อบต. และ สภา อบต.
	มอบหมายให้คณะกรรมการหมู่บ้านแต่ละหมู่บ้านดำเนินการคัดเลือกอาสาสมัครหมู่บ้านละ 2 คน ตามหลักเกณฑ์ของ อบต. เพื่อเข้ารับการอบรมและทำหน้าที่ตรวจรักษาโรคเบื้องต้นให้กับสัตว์เลี้ยงของชาวบ้านในตำบล	อบต. และ คณะกรรมการ หมู่บ้าน
	ประสานงานกับสำนักงานปศุสัตว์อำเภอและสำนักงานปศุสัตว์ จังหวัด ในการจัดส่งวิทยากรมาอบรมให้ความรู้วิธีการป้องกัน และตรวจรักษาโรคในสัตว์เลี้ยงให้กับอาสาสมัครปศุสัตว์ประจำ หมู่บ้าน	อบต.
4 – 6 กันยายน 2546	จัดอบรมให้กับอาสาสมัครปศุสัตว์ประจำหมู่บ้าน วิทยากรจาก สำนักงานปศุสัตว์อำเภอและสำนักงานปศุสัตว์จังหวัด จัดอบรม ณ ที่ทำการ อบต.	สำนักงานปศุสัตว์ อำเภอ และ สำนักงานปศุสัตว์ จังหวัด
	มอบอุปกรณ์ในการดูแลและรักษาโรคเบื้องต้นให้กับอาสาสมัคร ปศุสัตว์ประจำหมู่บ้านๆ ละ 1 ชุด	อบต.
	จัดให้อาสาสมัครปศุสัตว์ประจำหมู่บ้านได้ทดลองปฏิบัติงาน ร่วมกับเจ้าหน้าที่ปศุสัตว์อำเภอ เพื่อให้มีประสบการณ์จริงใน การตรวจรักษาสัตว์เป็นโรค	อบต.
	ดำเนินการจัดซื้อยา , วัคซีนและอุปกรณ์ ที่ใช้ในการรักษาโรค ในสัตว์เลี้ยงต่างๆ ไป เช่น ไชริงส์ , ยาถ่ายพยาธิ , โรคเหา และปากเปื่อย เก็บไว้ที่ อบต. เพื่อใช้ในการรักษาสัตว์เลี้ยง ที่ป่วยให้กับชาวบ้านในตำบล	อบต.
	อาสาสมัครปศุสัตว์ประจำหมู่บ้านของแต่ละหมู่บ้าน ทำหน้าที่ ดูแลและรักษาโรคในสัตว์เลี้ยงให้กับเกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์ใน หมู่บ้านของตนด้วยตนเอง โดยแจ้งจำนวนยาที่ต้องการและ นำมาเบิกกับ อบต. เพื่อนำไปใช้ในการรักษาสัตว์ที่ป่วยเป็นโรค * หมายเหตุ ในกรณีที่สัตว์เป็นโรคที่รุนแรงเกินกว่าที่ อาสาสมัครปศุสัตว์ประจำหมู่บ้านจะดำเนินการรักษาได้ จึงค่อย ดำเนินการแจ้งให้เจ้าหน้าที่ปศุสัตว์อำเภอเข้าทำการตรวจรักษา สัตว์แทน	อาสาสมัคร ปศุสัตว์ ประจำ หมู่บ้าน

หน่วยงานที่เข้าร่วมดำเนินการ

-- หน่วยงาน/องค์กร -- -- บทบาทความร่วมมือ --

สำนักงานปศุสัตว์ อำเภอ สนับสนุนการดำเนินโครงการ โดยการจัดส่งวิทยากรมาอบรมความรู้ เกี่ยวกับการตรวจรักษาโรคสัตว์ให้กับอาสาสมัครปศุสัตว์ประจำหมู่บ้าน และตรวจรักษาโรคในกรณีที่สัตว์เลี้ยงเป็นโรคขั้นรุนแรงให้กับเกษตรกร ในตำบล

สำนักงานปศุสัตว์ จังหวัด สนับสนุนการดำเนินโครงการ โดยการจัดส่งวิทยากรมาอบรมความรู้ เกี่ยวกับการตรวจรักษาโรคในสัตว์ให้กับอาสาสมัครปศุสัตว์ประจำหมู่บ้าน

คณ กรรมการ หมู่บ้าน สนับสนุนการดำเนินโครงการ โดยการรับเรื่องร้องเรียนจากเกษตรกรผู้ เลี้ยงสัตว์และดำเนินการคัดเลือกอาสาสมัคร เพื่อเข้ารับการฝึกอบรมเป็น อาสาสมัครปศุสัตว์ประจำหมู่บ้าน

ประเมินผลความสำเร็จ

ก่อนการดำเนินการ

1. เกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์ในตำบลประสบปัญหา เมื่อสำนักงานปศุสัตว์อำเภอต้องย้ายที่ทำการไปอยู่ในเขตเมือง ทำให้เมื่อเกิดปัญหาโรคระบาดในสัตว์ เกษตรกรไม่สามารถร้องขอความช่วยเหลือจากเจ้าหน้าที่ปศุสัตว์อำเภอได้สะดวกเหมือนในอดีต ส่งผลให้โรคระบาดแพร่ไปอย่างรวดเร็ว สัตว์เลี้ยงของชาวบ้านล้มตายไปเป็นจำนวนมาก สร้างความเดือดร้อนให้กับเกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์ในตำบล

หลังการดำเนินการ

1. มีอาสาสมัครปศุสัตว์ประจำหมู่บ้านทั้ง 12 หมู่บ้านๆ ละ 2 คน รวมทั้งสิ้น 24 คน ทำหน้าที่ดูแลป้องกันและตรวจรักษาโรคเบื้องต้นให้กับสัตว์เลี้ยงของเกษตรกรในตำบลได้อย่างรวดเร็ว เนื่องจากอยู่ในพื้นที่เดียวกัน
2. อาสาสมัครปศุสัตว์ประจำหมู่บ้านสามารถเบิกจ่ายยาที่จำเป็นต้องใช้ได้ทันที ที่ทำการ อบต. ทำให้สามารถหยุดการแพร่ระบาดของโรคในขั้นต้น และลดอัตราการตายของสัตว์เลี้ยงในตำบลได้เป็นจำนวนมาก
3. การประสานความร่วมมืออย่างใกล้ชิดระหว่าง อบต. , สำนักงานปศุสัตว์อำเภอและอาสาสมัครปศุสัตว์ประจำหมู่บ้าน สร้างความมั่นใจแก่เกษตรกรในตำบลและสร้างความสัมพันธ์ที่ดีในการเป็นภาคีทำงานร่วมกันระหว่างหน่วยงานภาครัฐกับท้องถิ่น

อุปสรรคและการแก้ไขปัญหา

อุปสรรค	การแก้ไขปัญหา
1. อาสาสมัครปศุสัตว์ในพื้นที่ ขาดความคล่องแคล่วในการตรวจรักษาสัตว์ซึ่งยังมีทักษะไม่เทียบเท่ากับเจ้าหน้าที่ปศุสัตว์อำเภอ	1. ใช้วิธีการให้อาสาสมัครปศุสัตว์ประจำหมู่บ้าน ออกตรวจรักษาโรคพร้อมกับเจ้าหน้าที่ปศุสัตว์อำเภอ เพื่อเรียนรู้ทักษะและสร้างเสริมประสบการณ์ในการตรวจรักษาโรคไปในเวลาเดียวกัน

ปัจจัยแห่งความสำเร็จ

1. อาสาสมัครปศุสัตว์ประจำหมู่บ้านทั้ง 24 คน ที่เสียสละเวลาของตนไปทำการตรวจรักษาโรคในสัตว์เลี้ยงของเกษตรกรอื่นๆ ในหมู่บ้านของตน นอกเหนือจากสัตว์เลี้ยงที่ตนดูแลอยู่
2. อบต. ทุ่มเท ทุ่มเท ทุ่มเท สนับสนุนงบประมาณในการจัดซื้อยา , วัคซีนและอุปกรณ์ เพื่อใช้ในการตรวจและรักษาโรคในสัตว์เลี้ยงของเกษตรกรในตำบล

ความยั่งยืนในการดำเนินการ

- โครงการอาสาสมัครปศุสัตว์ประจำหมู่บ้านมีความยั่งยืนในการดำเนินงานสูง เนื่องจาก
1. เป็นโครงการที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตและการประกอบอาชีพของชาวบ้านในตำบล รวมทั้งสามารถแก้ไขปัญหาการแพร่ระบาดของโรคในสัตว์เลี้ยงได้อย่างรวดเร็ว ส่งผลให้เกษตรกรในตำบลมีความพึงพอใจต่อโครงการนี้เป็นอย่างมาก

2. อบต. มีแผนงานที่จะสนับสนุนงบประมาณในการจัดซื้อยา , วัคซีนและอุปกรณ์ เพื่อใช้ในการตรวจรักษาโรคในสัตว์เลี้ยงให้กับเกษตรกรของตำบลเป็นประจำทุกปี

บทเรียนที่ได้รับ

เกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์ควรมีความรู้เกี่ยวกับการดูแลรักษาโรคเบื้องต้นให้กับสัตว์เลี้ยงของตน เพื่อที่จะสามารถดูแลสัตว์เลี้ยงของตนได้ โดยพึ่งพาเจ้าหน้าที่ปศุสัตว์อำเภอเฉพาะแต่ในเวลาที่เป็นเท่านั้น

แหล่งข้อมูลเพิ่มเติม

ชื่อ-นามสกุล	: นายสุภักดิ์ ปิ่นแก้ว
ตำแหน่ง	: นายกองค์การบริหารส่วนตำบล
หน่วยงาน	: องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งยาว
ที่อยู่	: หมู่ที่ 2 ตำบลทุ่งยาว อำเภอปลาย จังหวัดแม่ฮ่องสอน
โทรศัพท์	: (053) 696 - 679
ชื่อ-นามสกุล	: นายประพันธ์ หวังทวยทิพย์
ตำแหน่ง	: ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล
หน่วยงาน	: องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งยาว
ที่อยู่	: หมู่ที่ 2 ตำบลทุ่งยาว อำเภอปลาย จังหวัดแม่ฮ่องสอน
โทรศัพท์	: (053) 696 - 679

ข้อมูลเกี่ยวกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในปีที่มีการริเริ่มวิถีนใหม่ : พ.ศ. 2546

ประเภทของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	องค์การบริหารส่วนตำบล
สถานที่ตั้ง	หมู่ที่ 2 ตำบลทุ่งยาว อำเภอปลาย จังหวัด แม่ฮ่องสอน 50130
ขนาดพื้นที่	396 ตารางกิโลเมตร
งบประมาณรายจ่าย	3,956,448.26 บาท (ปีงบประมาณ 2546)
งบประมาณรายได้	4,071,733.77 บาท (ปีงบประมาณ 2546)
จำนวนพนักงานและลูกจ้าง	9 คน 3 คน พนักงานท้องถิ่น 2 คน ลูกจ้างประจำ 4 คน ลูกจ้างชั่วคราว
จำนวนประชากร	3,504 คน
จำนวนครัวเรือน	875 ครัวเรือน
ลักษณะของเมืองและ วิถีชีวิตประชาคม	ตำบลทุ่งยาวอยู่ห่างจากตัวอำเภอปลาย ประมาณ 5 กิโลเมตร ห่างจากจังหวัดประมาณ 116 กิโลเมตร ใช้ เวลา 3 ชั่วโมงในการเดินทางถึงตัวจังหวัดแม่ฮ่องสอน ลักษณะภูมิประเทศ พื้นที่เป็นที่ราบริมแม่น้ำ เหมาะแก่การทำการปศุสัตว์ มีทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์ติดต่อกัน ประมาณ 5 กิโลเมตร ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกี่ยวกับด้าน เกษตรกรรม ได้แก่ การทำสวน , ทำไร่ และเลี้ยง สัตว์ ซึ่งมีอยู่ 2 ประเภทคือ สุกรและโค แต่ที่สร้าง รายได้ให้กับชุมชนมากที่สุดคือ โค ส่วนอาชีพเสริม คือ ทำประมง สถานที่สำคัญของตำบล คือ ดอยกองแลน และ น้ำตกแพมบก